

Interpretacja Indywidualna Krajowej Informacji Skarbowej

Sklepik szkolny bez VAT-u

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w dniu 23 października 2019 r. opublikował interpretację indywidualną (nr 564185/1) dotyczącą opodatkowania czynności wykonywanych przez spółdzielnie uczniowskie w postaci organizowania zakupu i sprzedaży towarów w formie sklepiku szkolnego. Zgodnie z tym dokumentem - jeśli działalność spółdzielni uczniowskich ma na celu jedynie jedynie edukowanie uczniów w obszarze praktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa, to nie stanowi ona działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy o VAT.

W dokumencie tym dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej podkreśla, że spółdzielnie uczniowskie działają w ramach struktur organizacyjnych szkoły, te zaś są jednostkami budżetowymi gminy. Nawet jeśli dojdzie do ustalenia, że prowadzenie sklepiku szkolnego przez spółdzielnię uczniowską stanowi działalność opodatkowaną podatkiem od towarów i usług, obowiązek rozliczania podatku będzie spoczywał na Gminie. Jednakże - jak czytamy w interpretacji - *Cel, dla którego planowane jest rozpoczęcie tej działalności, ma charakter wyłącznie edukacyjny, zatem spółdzielnie uczniowskie nie spełniają kryteriów handlowca, ani usługodawcy w rozumieniu ustawy o podatku od towarów i usług. Celem spółdzielni uczniowskich, w tym zamierzonego powstania w ich ramach sklepików szkolnych, jest kształtowanie umiejętności zespołowego działania i gospodarowania w warunkach gospodarki rynkowej, rozwijanie u uczniów zaradności i przedsiębiorczości oraz nawyku oszczędzania. Działalność prowadzona przez spółdzielnię będzie miała na celu jedynie edukowanie uczniów w obszarze funkcjonowania przedsiębiorstwa, nie będzie nastawiona na osiągnięcie zysku, nie będzie prowadzona dla celów zarobkowych. Wszystkie środki uzyskane ze sprzedaży towarów w sklepiku szkolnym zostaną przeznaczone na działalność spółdzielni uczniowskich, przede wszystkim na zakup nagród dla uczniów za dobre wyniki w nauce oraz za osiągnięcia sportowe. Pomieszczenie sklepiku będzie traktowane jak jedno z pomieszczeń dydaktycznych, w którym uczniowie będą zdobywać praktyczną wiedzę z zakresu planowania sprzedaży, sporządzania zapotrzebowania na towar, przyjmowania towaru, porządkowania pomieszczenia, remanentu.*

Stanowisko Wnioskodawcy, zgodnie z którym działalność spółdzielni uczniowskich nie podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, znajduje potwierdzenie w wydanej dnia 24 kwietnia 2017 r. przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów odpowiedzi na interpelację poselską nr 11460 z dnia 4 kwietnia 2017 r. w sprawie opodatkowania czynności wykonywanych przez spółdzielnię uczniowską działającą w szkołach, zgodnie z którą: „zasadnym wydaje się twierdzenie, iż działalność mająca na celu jedynie edukowanie uczniów w obszarze praktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa prowadzona przez spółdzielnię uczniowską nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy o VAT”. (...)

Podatek - obowiązek samorządu

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej powołuje się na przepisy art. 15 ust. 6 ustawy, które pozwalają nie uznawać za

podatnika organy władzy publicznej oraz urzędy obsługujące te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji których zostały one powołane (...)

Wylączenie z grona podatników VAT organów władzy publicznej jest możliwe tylko wtedy, gdy wykonują one czynności w ramach przypisanych im specyficznych zadań i funkcji państwowych np. w zakresie administracji, sądownictwa, obrony narodowej. Wówczas wylączenie z opodatkowania nie prowadzi do naruszenia zasad konkurencji. Organ władzy publicznej są podatnikami VAT jedynie w zakresie czynności, które mają charakter cywilnoprawny, tzn. są realizowane na podstawie umów cywilnoprawnych. (...)

Autor Interpretacji podkreśla, że takie pojęcia jak „organ władzy publicznej” czy „urzędy obsługujące te organy” nie zostały zdefiniowane w ustawie o VAT. Choć w wielu aktach normatywnych ustawodawca posługuje się pojęciem „władza publiczna” czy „organy władzy publicznej”, to jednocześnie nigdzie nie definiuje tych pojęć. Jednak powołując się na wyrok NSA z 25 maja 2010 r. (sygn. akt I FSK 852/09), oraz sformułowania zawarte w Konstytucji RP (...) samorząd terytorialny należy traktować jako organ władzy publicznej.

(...) Jak wynika z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym, zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy edukacji publicznej. Dalej w Interpretacji mówi się, że w celu wykonywania zadań gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, niemające osobowości prawnej, które prowadzą swoją działalność w formie zakładu lub jednostki budżetowej. Jednostki te - o czym zdecydował wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 29 września 2015 r. (sprawa C-276/14) nie posiadają odrębności podatkowej na gruncie przepisów o VAT, zatem wszelkie czynności przez nie dokonywane powinny być rozliczane przez jednostkę samorządu terytorialnego, która je utworzyła.

Edukacja jako warunek konieczny

Działalność spółdzielni uczniowskich będąca przedmiotem wyjaśnienia Dyrektora KIS, obejmuje organizowanie zakupu i sprzedaży towarów w sklepiku szkolnym i udzielanie pomocy finansowej lub zaopatrywaniu w podręczniki i przybory szkolne członków spółdzielni, będących w trudnej sytuacji materialnej. Sprzedaż ma być dokonywana wyłącznie przez uczniów, którzy pod opieką nauczyciela, zdobywają w ten sposób praktyczną wiedzę z zakresu funkcjonowania przedsiębiorstwa. Działalność ta ma też na celu popularyzowanie idei spółdzielczych, kształtowanie nawyków oszczędzania, wzajemną pomoc itp. Działalność Spółdzielni prowadzona jest w sposób ciągły (z przerwami w okresach ferii letnich, zimowych oraz okresów świątecznych). Zważywszy, iż działalność sklepików występuje w sferze zamierzeń, nie jest możliwe określenie obrotów, jakie będą przez te sklepiki osiągnięte. Odpowiedzialność za Spółdzielnię ponosi dyrektor szkoły i nauczyciel - opiekun spółdzielni. Zakupu towarów będzie dokonywał opiekun spółdzielni. W założeniu prowadzona będzie następująca dokumentacja: księga główna, w której ewidencjonowane będą zakupy wszystkich towarów, utarg i wydatki (faktury, paragony z dowodami przyjęcia towaru na stan, przelewy, KP) oraz roczna informacja o działalności.

(...) Działalność prowadzona przez spółdzielnię będzie miała na celu jedynie edukowanie uczniów w obszarze funkcjonowania przedsiębiorstwa, nie będzie nastawiona na osiągnięcie zysku, nie będzie prowadzona dla celów zarobkowych. Wszystkie środki uzyskane ze sprzedaży towarów w sklepiku szkolnym zostaną przeznaczone na działalność spółdzielni uczniowskich, przede wszystkim na zakup nagród dla uczniów a dobre wyniki w nauce oraz osiągnięcia sportowe. Pomieszczenie sklepiku będzie traktowane jak jedno z pomieszczeń dydaktycznych, w którym uczniowie będą zdobywać praktyczną wiedzę z zakresu planowania

sprzedaży, sporządzania zapotrzebowania na towar, przyjmowania towaru, porządkowania pomieszczenia, remanentu.

Przy tak przedstawionym opisie sprawy - zauważa autor Interpretacji - wątpliwości Wnioskodawcy dotyczą kwestii wyłączenia z opodatkowania czynności wykonywanych przez SU w postaci organizowania zakupu i sprzedaży towarów w formie sklepiku szkolnego.

Zauważyć w tym miejscu należy, że podstawowym celem spółdzielni uczniowskich jest kształtowanie umiejętności zespołowego działania i gospodarowania w warunkach gospodarki rynkowej, rozwijanie u uczniów zaradności i przedsiębiorczości oraz nawyku oszczędzania, popularyzowanie w środowiskach młodzieżowych idei i wiedzy o spółdzielczości, które można określić wspólnym terminem - cele o charakterze edukacyjnym. Spółdzielnie uczniowskie mogą działać w różny sposób, w różnym rozmiarze, mogą się różnić trwałością prowadzenia działań, a przede wszystkim różny może też być główny cel ich działania (np. przewaga celu ekonomicznego nad edukacyjnym). Wszystkie te czynniki mogą wpływać na podatkową kwalifikację działalności spółdzielni uczniowskich na gruncie przepisów ustawy o podatku od towarów i usług.

Z informacji zawartych we wniosku wynika, że działalność prowadzona przez Spółdzielnię ma na celu działalność edukacyjną zarówno w obszarze praktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa, kształtowania nawyków oszczędzania, jak też w zakresie popularyzowania zdrowego żywienia, wspierania działalności kulturalnej, sportowej społeczności uczniowskiej. Celem prowadzenia Spółdzielni jest również organizowanie wzajemnej pomocy i zaspokajania materialnych i kulturalnych potrzeb ich członków. Ponadto, jak wskazał Wnioskodawca, działalność przedmiotowych Spółdzielni ma na celu popularyzowanie w środowiskach młodzieżowych idei i wiedzy o spółdzielczości, a odpowiedzialność za jej działania ponosi dyrektor szkoły i nauczyciel - opiekun spółdzielni.

Podsumowując, w przypadku gdy działalność spółdzielni uczniowskich będzie miała jedynie na celu edukowanie uczniów w obszarze praktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa, to nie będzie stanowiła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy o VAT. W związku z powyższym, Wnioskodawca nie będzie działał jako podatnik. Tym samym, zamierzona działalność ww. spółdzielni uczniowskich, polegająca na organizowaniu zakupu i sprzedaży towarów w formie sklepiku szkolnego nie będzie podlegała opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług.

W konsekwencji, stanowisko Wnioskodawcy należało uznać za prawidłowe. □

Spotkanie z przedstawicielami spółdzielczości Słowenii

Słoweńcy z wizytą w Krakowie

21 października br. w krakowskiej Delegaturze ZLSP odbyło się spotkanie z 26 osobową delegacją Związku Spółdzielczego Słowenii (Co-operative Union of Slovenia), który zrzesza 59 spółdzielni rolniczych z tego kraju. Łącznie reprezentują one 14 000 członków i zatrudniają 2600 pracowników. Spółdzielnie te skupują większą część (od 75 do 80 proc) krajowej produkcji wołowiny, wieprzowiny, mleka oraz winogron.

Pierwsza spółdzielnia na terenie dzisiejszej Słowenii powstała w 1872 roku i od tamtej pory ich liczba stale rosła, aż osiągnęła 1700 w okresie międzywojennym. W komunistycznej Jugosławii spółdzielnie były ważnym narzędziem zapewniania samowystarczalności żywieniowej ludności, jednak szybki wzrost sektora spółdzielczego nie spodobał się władzom i na początku lat 60. zaczęto próby przekształcania spółdzielni w przedsiębiorstwa rolne. Bardzo szybko okazało się jednak, że nie jest to dobra droga, a spółdzielnie są jedynym gwarantem dostarczania usług dla rolników - szczególnie na obszarach górskich. To był właśnie moment, kiedy odrodził się również Spółdzielczy Związek Słowenii (1972 r.). Po odzyskaniu niepodległości przez Słowenię wprowadzono prawo nakazujące rolnikom przynależność do spółdzielni.

Grupa przedstawicieli słoweńskich spółdzielni rolniczych przyjechała do Polski wraz z prezydentem Związku, **Peterem Vriskiem**. W trakcie spotkania prezes Zarządu ZLSP, **Janusz Paszkowski** oraz członek Zarządu ZLSP, **Joanna**

Słoweńscy spółdzielcy w siedzibie Delegatury Regionalnej ZLSP

Brzozowska-Wabik dokonali prezentacji polskiego ruchu spółdzielczego, przedstawili działalność ZLSP i jego jednostek organizacyjnych m.in. w obszarze projektów finansowych z funduszy europejskich i ekonomii społecznej. Odpowiedzieli również na szereg pytań, które zadawali uczestnicy - m.in. o szczegółowe zapisy Prawa Spółdzielczego, zagadnienia związane z lustracją, różnice pomiędzy bankami spółdzielczymi i kasami oszczędnościowo-kredytowymi, specyfikę działania spółdzielni na terenach wiejskich i wiele innych.

Delegacji ze Słowenii złożyła także wizytę w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Nowym Sączu, a także w Małopolskiej Izbie Rolniczej w Krakowie.

Joanna Brzozowska-Wabik

7 listopada br. we Wrocławiu odbyło się spotkanie Klubu Prezesa i Głównego Księgowego. Uczestniczyli w nim przedstawiciele nie tylko spółdzielczości pracy, a także RSP, „Społem”, „Samopomocy Chłopskiej” oraz związku spółdzielni mleczarskich. Przywitał ich dyrektor delegatury regionalnej ZLSP, **Marian Cendrowicz**, a następnie prezes Zarządu Związku, **Janusz Paszkowski**, przybliżył

zagadnienia będące przedmiotem aktualnych prac ZLSP oraz Krajowej Rady Spółdzielczej. Spotkanie było okazją by podjąć refleksję nad kondycją spółdzielczości. Zwracano uwagę na niedogodności prawa spółdzielczego, które wymaga członkostwa 10 osób do prowadzenia spółdzielni pracy, co pociągnęło za sobą likwidację wielu mniejszych zakładów. Spółdzielnie potrzebują liderów, którzy pokazaliby im wspólny cel działania i upowszechniali wiedzę o tradycjach i wartościach ruchu spółdzielczego - podkreślał prezes Handlowo-Usługowej Spółdzielni „Rolnik” w Dzierżoniowie, **Andrzej Makiela**. Niestety, do tego potrzebne są również środki, a nie wszystko da się zorganizować w ramach pracy społecznej działaczy. Dlatego nie udało się m.in. rozwinąć działalności Dolnośląskiemu Stowarzyszeniu Spółdzielczemu, które w tym roku kończy likwidację. □

Wizyta studyjna duńskich spółdzielców w Warszawie

Witamy Kooperationen!

20 młodych stażystów, praktykantów i pracowników spółdzielni pracy zrzeszonych w duńskiej organizacji spółdzielczości pracy Kooperationen, gościło w dniach 4-5 listopada br. w siedzibie Związku Lustracyjnego Spółdzielni Pracy w Warszawie.

Wizyta była częścią projektu realizowanego przez Kooperationen, w ramach którego młodzi spółdzielcy - przyszli budowlanci, malarze wnętrz, rzemieślnicy, ale też i pracownicy biurowi - odwiedzają miasta europejskie o dużych spółdzielczych tradycjach i spotykają się z liderami lokalnej spółdzielczości, poznając uwarunkowania ich działalności, pomysły na prowadzenie biznesu i otoczenie instytucjonalne, w którym funkcjonują. W poprzednich latach podobne wizyty odbyły się już w Manchesterze i w Madrycie. Wybór Warszawy i ZLSP nie jest przypadkowy - obie organizacje z powodzeniem współpracowały już przy realizacji projektu „Saving Jobs”, a nie bez znaczenia jest też fakt, że **Susanne Westhausen** - prezes Kooperationen - to długoletnia znajoma **Janusza Paszkowskiego**, prezesa Zarządu ZLSP oraz członkini rady zarówno Międzynarodowego Związku Spółdzielczości jak i *Co-operatives Europe*.

Bazą wypadową Duńczyków był oczywiście Dom Spółdzielczości Pracy przy ul. Żurawiej 47 w Warszawie, gdzie usłyszeli wiele o historii polskiej spółdzielczości. Był to jednak jedyny akcent dotyczący tradycji, gdyż młodzi koncentrowali się przede wszystkim na spółdzielniach nowych, tworzonych przez polskich rówieśników, od których mo-

gliby zaczerpnąć inspiracje. W programie wizyt studyjnych znalazły się więc spółdzielnie socjalne: „Fajna Sztuka”, „Pozyteczni” i „Margines” oraz Kooperatywa Spożywcza „Dobrze”. Ponieważ wiedza na temat uwarunkowań politycznych i społecznych polskiej spółdzielczości nie jest w Europie powszechna, Duńczycy starali się zrozumieć dlaczego spółdzielczość jest tu postrzegana dziś tak, a nie inaczej. Ogromne wrażenie zrobili na nich przede wszystkim polscy młodzi spółdzielcy - praktycy, którzy do swojej działalności podchodzą z dużym zaangażowaniem, starając się realizować zasady spółdzielczej demokracji, służby społeczności lokalnej i inne ważne dla alternatywnej ekonomii wartości. Pytano przede wszystkim o współpracę między

spółdzielcami i spółdzielniami z różnych branż, a także o współpracę spółdzielni ze związkami zawodowymi, co w Danii jest powszechną praktyką.

- Nasi goście stwierdzili, że spółdzielcza pasja polskich kolegów jest zaraźliwa i warta naśladowania - mówi **Urszula Fila-Kicman** z ZLSP, organizatorka spotkania. - Był to dla nich na pewno intensywny i efektywnie spędzony czas, podczas którego poznali prężnie rozwijającą się lokalną przedsiębiorczość społeczną. Interesowało ich wszystko: struktura zarządzania spółdzielniami, prawo spółdzielcze w tym kwestie członkostwa i partycypacji pracowników w podejmowaniu ważnych decyzji.

Podczas spotkań towarzyszących w życiu - w tym również na spotkaniu z prezesem Januszem Paszkowskim - poruszany był aspekt ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych i miejsca ruchu spółdzielczego w III sektorze. Temat ten przybliżyły przedstawicielki Fundacji Inicjatywy Społeczno - Ekonomicznych **Jolanta Zientek-Varga** i **Edyta Obłąkowska-Woźniak**. Pierwsza z nich przedstawiła różne formy prawne przedsiębiorstw społecznych działających w Polsce, w tym spółdzielczość pracy i spółdzielczość socjalną. Natomiast wiceprezes FISE, Edyta Obłąkowska-Woźniak, opowiadała o nowych inicjatywach zmierzających do zwiększenia niezależności Fundacji w podejmowaniu działań na rzecz przedsiębiorstw społecznych - co, jak na razie, jest uzależnione od wsparcia z budżetu państwa - głównego sponsora ich działalności.

Wizyta studyjna młodych spółdzielców z Danii była kolejnym wartościowym wydarzeniem dla Związku Lustracyjnego Spółdzielni Pracy. Duńczycy na pewno chętnie tu jeszcze wrócą, a współpraca z Kooperationen niewątpliwie będzie kontynuowana i być może w niedługiej przyszłości zaowocuje wspólnym spółdzielczym projektem, nastawionym właśnie na ludzi młodych.

Urszula Fila-Kicman

Spotkanie w barze „Lokal Vegan Bistro” przy ul. Kruczej w Warszawie, prowadzonym przez Spółdzielnię Socjalną Margines. Na zdjęciu po lewej - po środku Susanne Westhausen, szefowa Kooperationen.

